

PŘEDVOJ AKČNÍ UMĚNÍ

Hana Svobodová

Co je to „akční umění“?

AKČNÍ UMĚNÍ

„Pojem akční umění je v českém prostředí označován umělecký proud, který se zformoval v různých částech světa na konci 50. let. Pod tento pojem jsou zahrnovány rozmanité umělecké projevy jejichž společným rysem je důraz na čistou kreativitu, časový rozměr UD a novou úlohu umělce i diváka.“

(Pavlína Morganová, Akční umění)

Pod český pojem „akční umění“ „výtvarná akce“ „umění akce“ řadíme: happening, performance, body art, land art, které jsou v západní historii a teorii umění zpracovávány spíše odděleně.

Richard Long

Richard Long

Yoko Ono

Art Workers' Coalition

Q. And babies?

A. And babies.

Guerrilla Girls

Do women have to be naked to get into the Met. Museum?

Less than **5%** of the **artists** in the Modern Art Sections are women, but **85%** of the **nudes** are female.

GUERRILLA GIRLS Box 1056 Cooper Sta. NY, NY 10276
CONSCIENCE OF THE ART WORLD

Co se to s uměním
stalo?!

Předvoj akčního umění

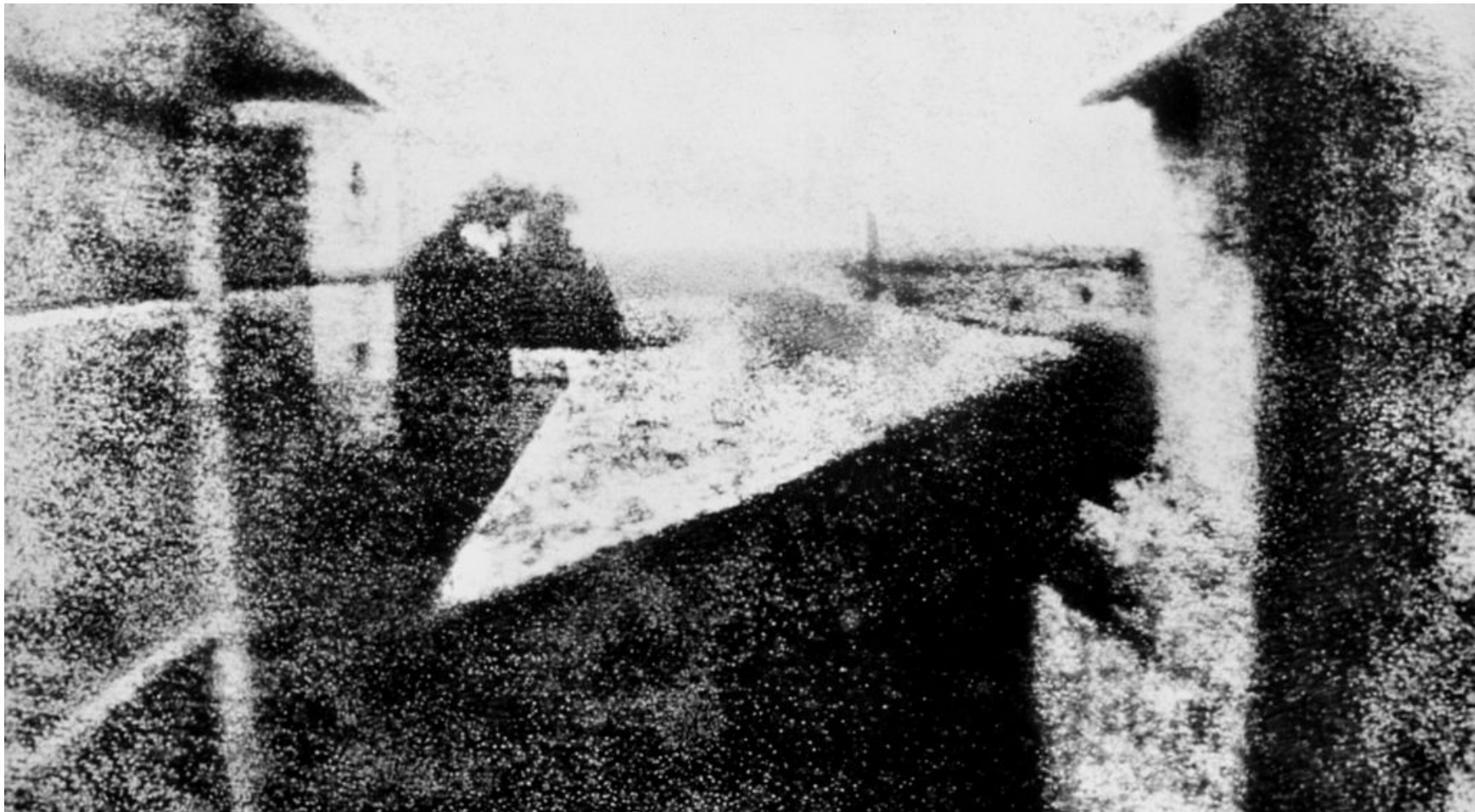
Kdy bylo založeno první veřejné muzeum
výtvarného umění?

Kdy byla vynalezena fotografie? Kdo je její
tvůrce?

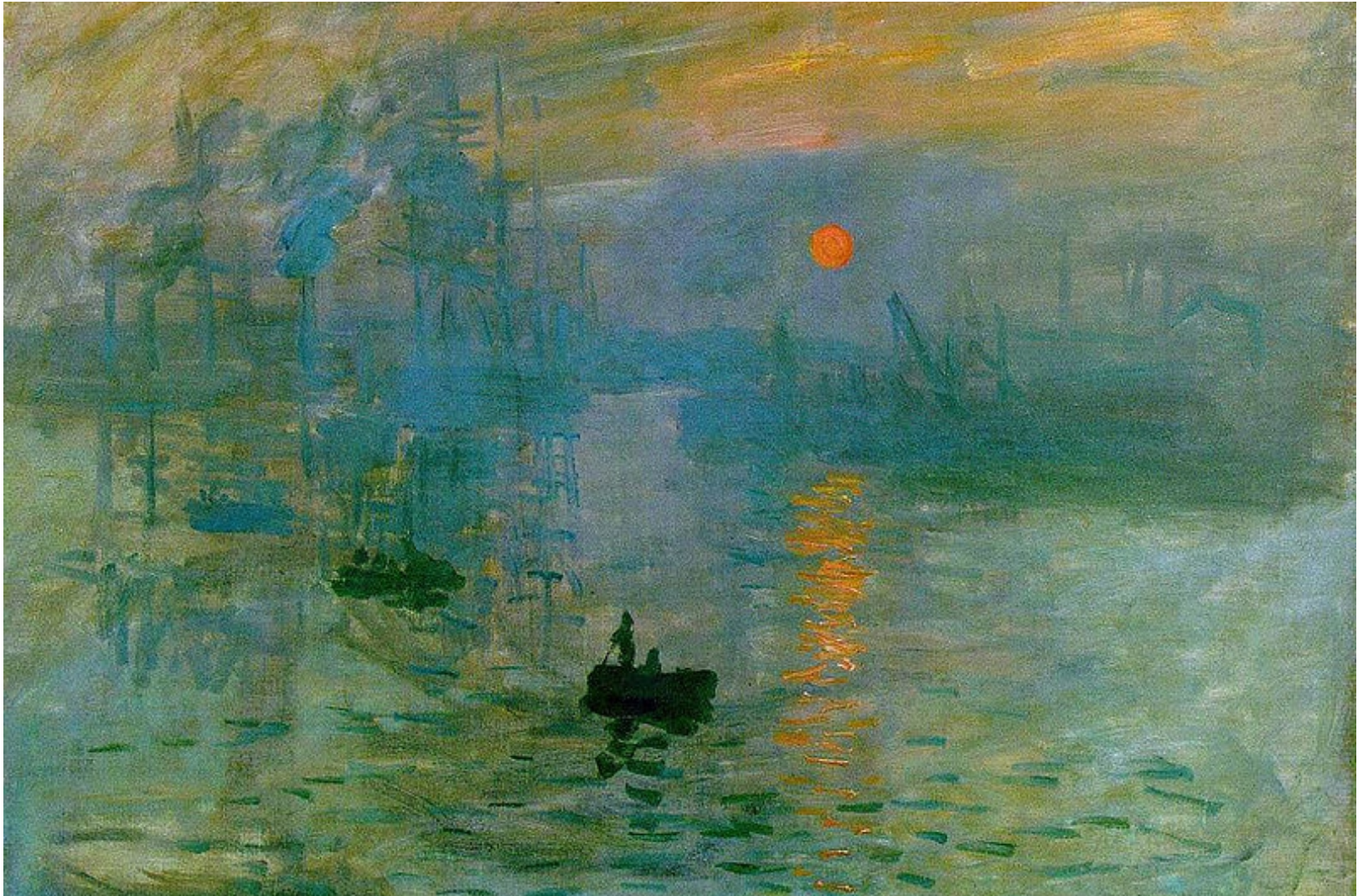
Je umění autonomní?

Pokud ano, kdy svoji autonomii „získalo“ a jak?

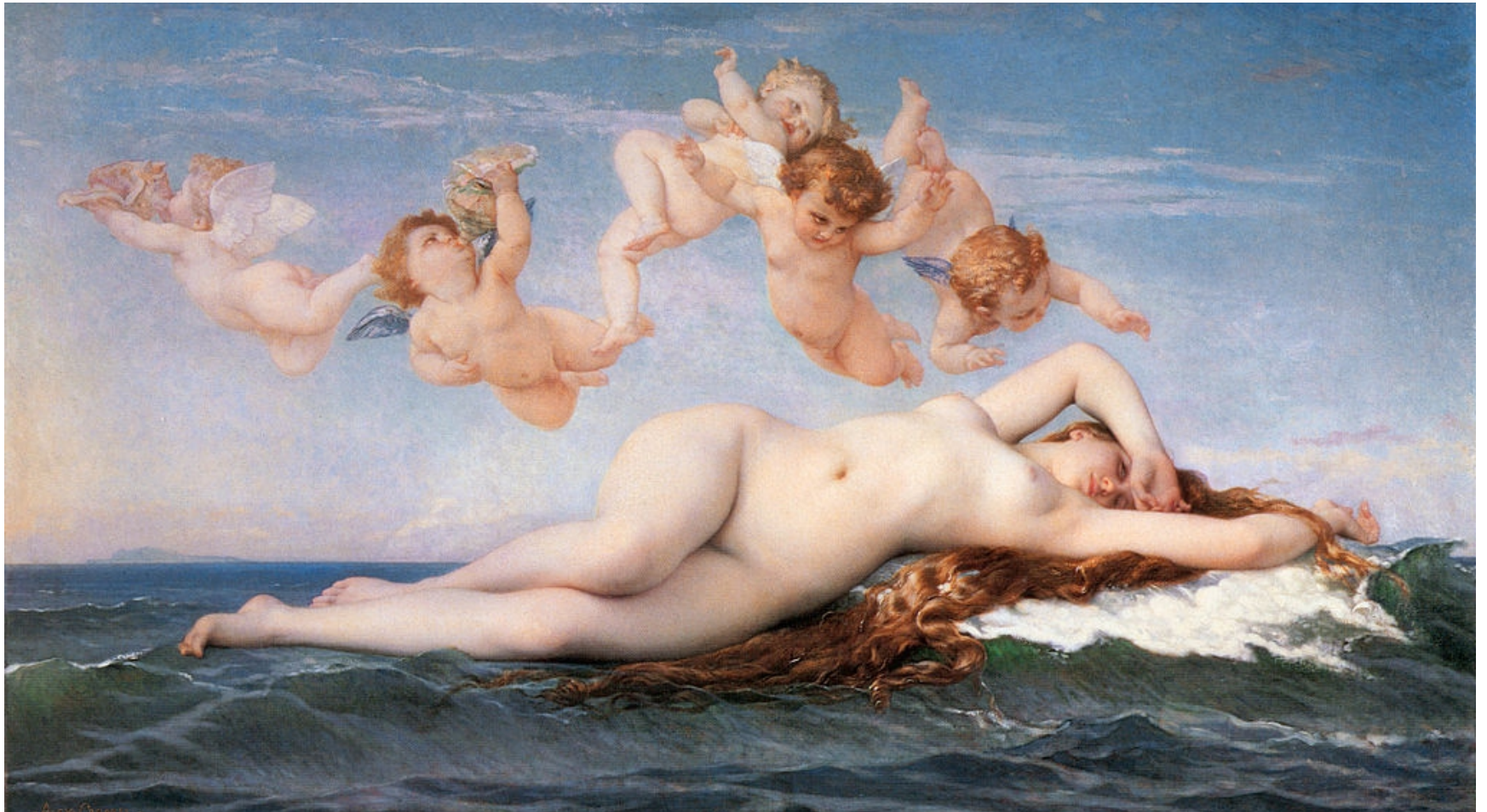

C. Monet, 1872

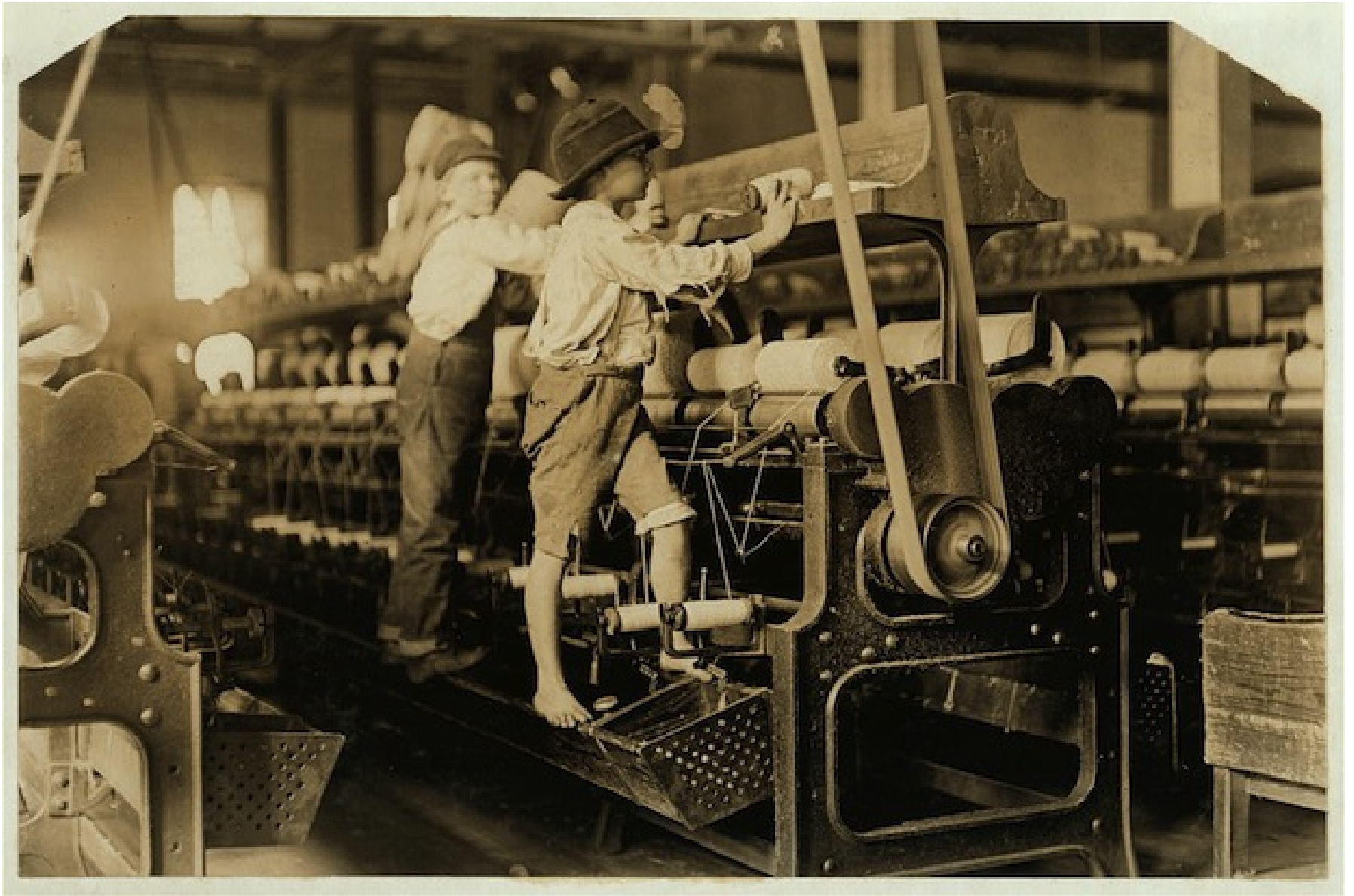
A. Cabanel 1863

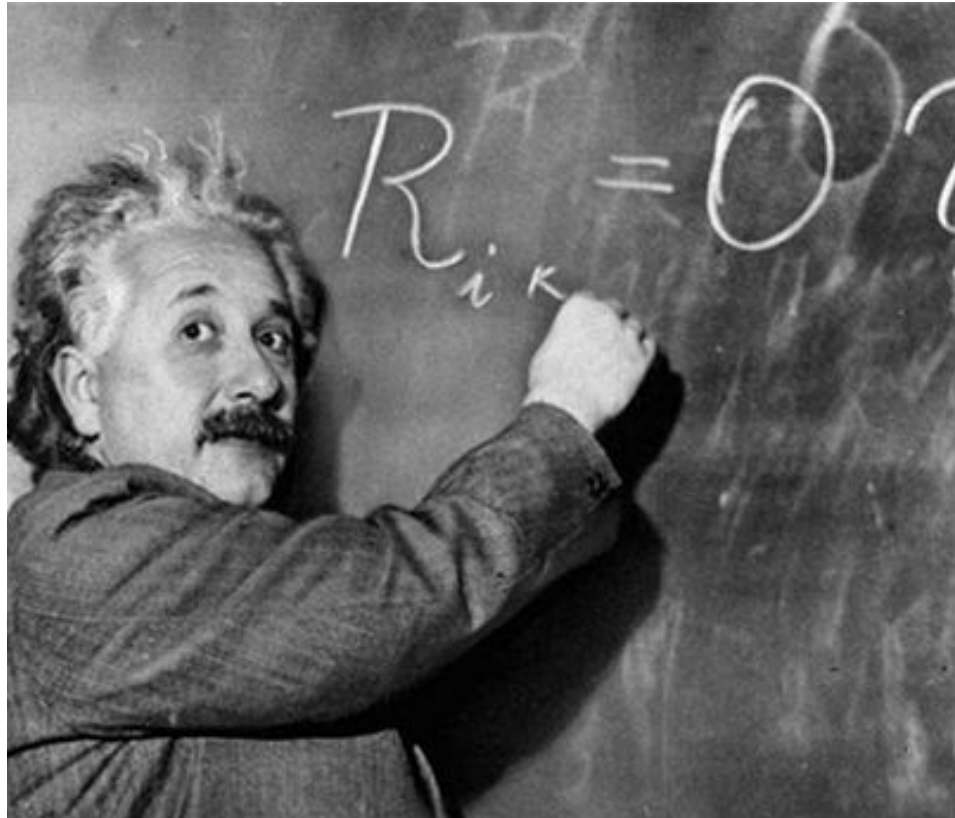
Umělecké směry 20. století

- 1. etapa abstrakce (konstruktivismus, suprematismus, orfismus...)
- futurismus
- dadaismus – „readymades“
- surrealismus
- 2. etapa abstrakce (abstraktní expresionismus, minimalismus, de Stijl, informel, op-art, kinetismus, akční malba,...)

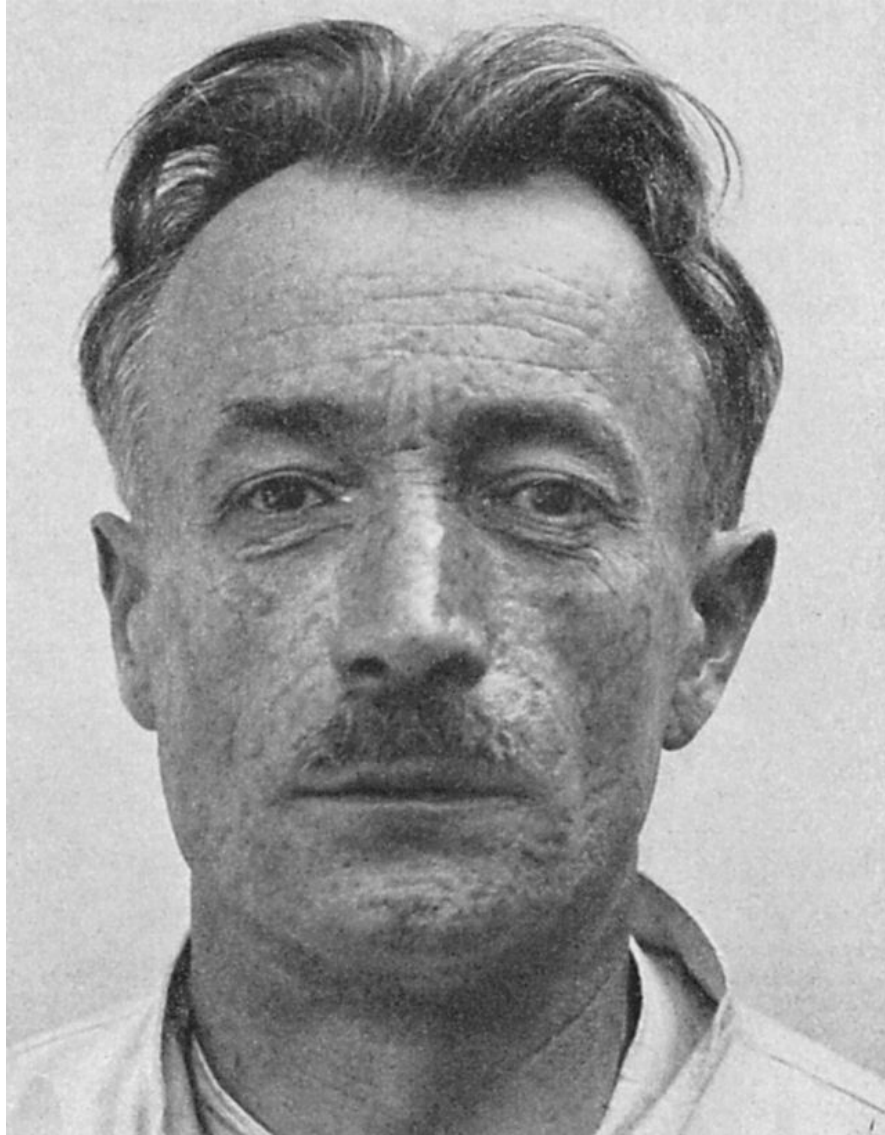
- neodadaismus
- konceptuální umění
- minimalismus
- land art, body art, performance, happening, procesual art

Schoenbergova atonální a dodekafonická hudba, Einsteinova teorie relativity

<http://www.youtube.com/watch?v=olwVvbWd-tg>

Během vrcholného období v letech 1910-1930, se moderní umění zcela vědomě odřízlo od svých sociálních kořenů. Odtáhlo se, aby si udrželo svou tvořivou podstatu.

“Dehumanizace” umění, ke které došlo v prvních dekádách dvacátého století, byla z větší části odpovědí na duchovní neklid umělce pocíťovaný jak v kapitalistické tak i v totalitní společnosti.

Kandinskij: „Fráze o umění pro umění je tím nejlepším ideálem, k jakému může naše materialistická doba dospět, protože je to podvědomý protest proti materialismu a jeho požadavku, aby všechno mělo svůj účel a praktickou hodnotu.“

„V protikladu k materialistickým hodnotám a kvůli duchovním zhroucení, jež následovalo po kolapsu náboženství v moderní společnosti, se první modernisté obrátili od světa do sebe, aby se soustředili na svůj vnitřní život. Když žádný platný smysl už nebylo možno nalézt ve společenském prostředí, museli jej hledat v sobě samých. Většina umělců počátku 20. století považovala umělecké dílo za nezávislý svět čistého stvoření, který měl svou vlastní bytostně duchovní podstatu.“

Malevič: „ Umění si už nepřeje ilustrovat dějiny našeho chování, nechce mít nic společného s předměty jako takovými a věří, že dokáže existovat i bez věcí.“

„Postoj umění pro umění byl v podstatě vynucenou reakcí umělce na společenskou realitu, se kterou se už nadále nemohl ztotožnit.“

„V době předmoderní mělo veškeré umění svůj společenský význam a společenskou vazbu. Když řekneme, že klasické umění bylo konkrétní, ale zavázané sloužit veřejnosti, a naopak moderní umění je svobodné, avšak abstraktní, neznamená to nic než konstatování, že impulsy směřující k větší autonomii a individualismu jdou proti procesu socializace a tradice.“

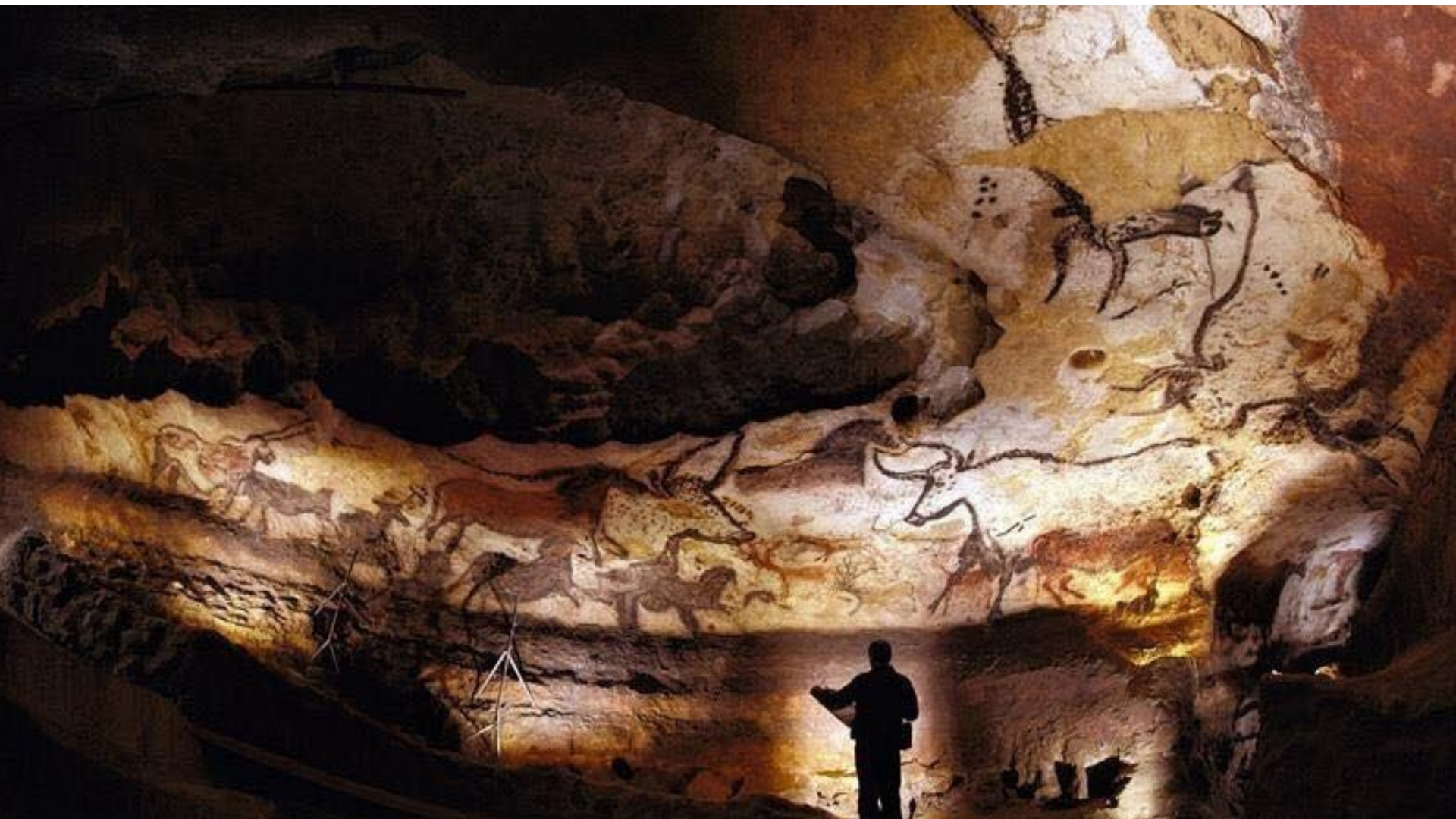
MODERNA → POSTMODERNA

- INDIVIDUALISMUS – SEKULARISMUS – BYROKRACIE -
PLURALITA

„Ačkoli současný rozvíjející se trh a bujení galerií naznačují, že bitvu o jeho přijetí (myšleno současné umění) se podařilo přesvědčivě vyhrát, svět umění – který nyní prostředkuje byrokratická megastruktura, jež je neosobní, čím dál mocnější a totálně zhoubná – se hrozivě přeinstucionalizoval. Kdo nevěří, nechť si pozorně všímá, jak se umělecký svět rozdělil na ty, kteří „kočírují“ (manažery), a ty, kteří „táhnou“ (umělci). Je nutno konstatovat, že kultura je v posmoderním společnosti rostoucí měrou „administrována“ - je zastupována a kontrolována způsobem a technikami typickými pro korporativní management, PR a profesionální marketing.“

(Selhala moderna? Suzi Gablik)

KOŘENY AKČNÍHO UMĚNÍ

Feb 1926

unlabeled

Loringly
Rose Selary

L.H.O.O.Q.

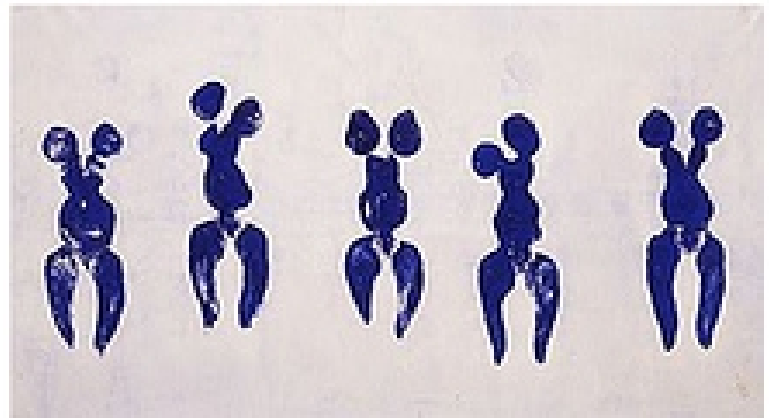
- kultovní obřady našich dávných předků
- po „autonomii“ umění -
- futurismus (1915)
- dadaismus (1916)
- surrealismus (20. léta)
- action painting (po roce 1945)

Po roce 1945

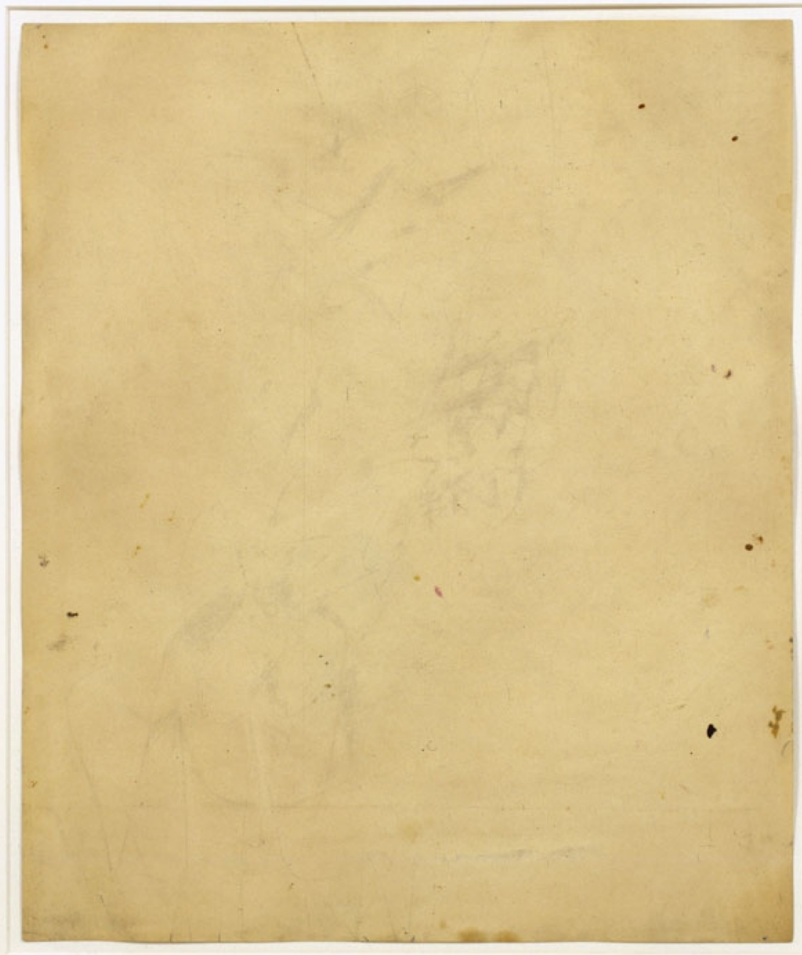
- Centrum umění se “přesouvá” do NY
- vzniká první veskrze americký styl - abstraktní expresionismus (action painting)
- sám proces vytváření UD se stává uměním!
Hmotný artefakt je tak odsunut na méně nebo zcela nepodstatnou rovinu

EXARBE 44 KODJINS DRAWING
ROBERT RAUSCHENBERG
1953

TELEGRAMME - VOIE TELE FRANCE -

VOIE TELE FRANCE - TELEGRAMME

FR703

STOCKHOLM 18 14 1320

IRIS CLERT 28 RUE DUSTHONORE PARIS

THIS IS A PORTRAIT OF IRIS CLERT IF I SAY SO

ROBERT RAUSCHENBERG

4'33"

for any instrument or combination of instruments

John Cage

I

60 ♩ = \longleftrightarrow
4/4

3

5

7

9

33"

II

60 ♩ = \longleftrightarrow
4/4

3

.16

.32

.16

Detailed description: The image shows the musical score for Part I of John Cage's 4'33". It consists of five staves of music. The first staff is a treble clef with a 4/4 time signature and a tempo marking of 60 ♩ = \longleftrightarrow . The second staff is a treble clef with a 3/4 time signature and a measure rest of .16. The third staff is a treble clef with a 5/4 time signature and a measure rest of .32. The fourth staff is a treble clef with a 7/4 time signature and a measure rest of .32. The fifth staff is a treble clef with a 9/4 time signature and a measure rest of 33". The score is divided into two sections, I and II, with section II starting at the beginning of the fifth staff.

60.léta v USA

- (Válka v Koreji)
- studená válka
- válka ve Vietnamu
- hnutí hippies
- druhá vlna feminismu
- hnutí menšin, především za práva afroamerického obyvatelstva
- A.C. Danto a G. Dickie – “artworld”

„ARTWORLD“

Arthur C. Danto („artworld“)

George Dickie (institucionální teorie umění)

24 GIANT SIZE PKGS.

New!

Brillo

soap pads
WITH RUST RESISTER

SHINES ALUMINUM FAST

24 GIANT SIZE PKGS.

New!

Brillo

soap pads
WITH RUST RESISTER

BRILLO MFG. CO., INC. BROOKLYN, N.Y.
MADE IN U.S.A.

Kdy je umění „uměním“

Podmínka sestává ze čtyř vzájemně provázaných částí: (1) jednání jménem instituce, (2) udílení statusu, (3) bytí kandidátem a (4) hodnocení. První dvě jsou tak úzce spojeny, že je třeba o nich uvažovat současně.

„Umění se ve ‚světě umění‘ stává pouhou nálepkou, kolikem legalizujícím pobyt nějaké věci na území spravovaném aparátem, který ji toto oprávnění uděluje.“

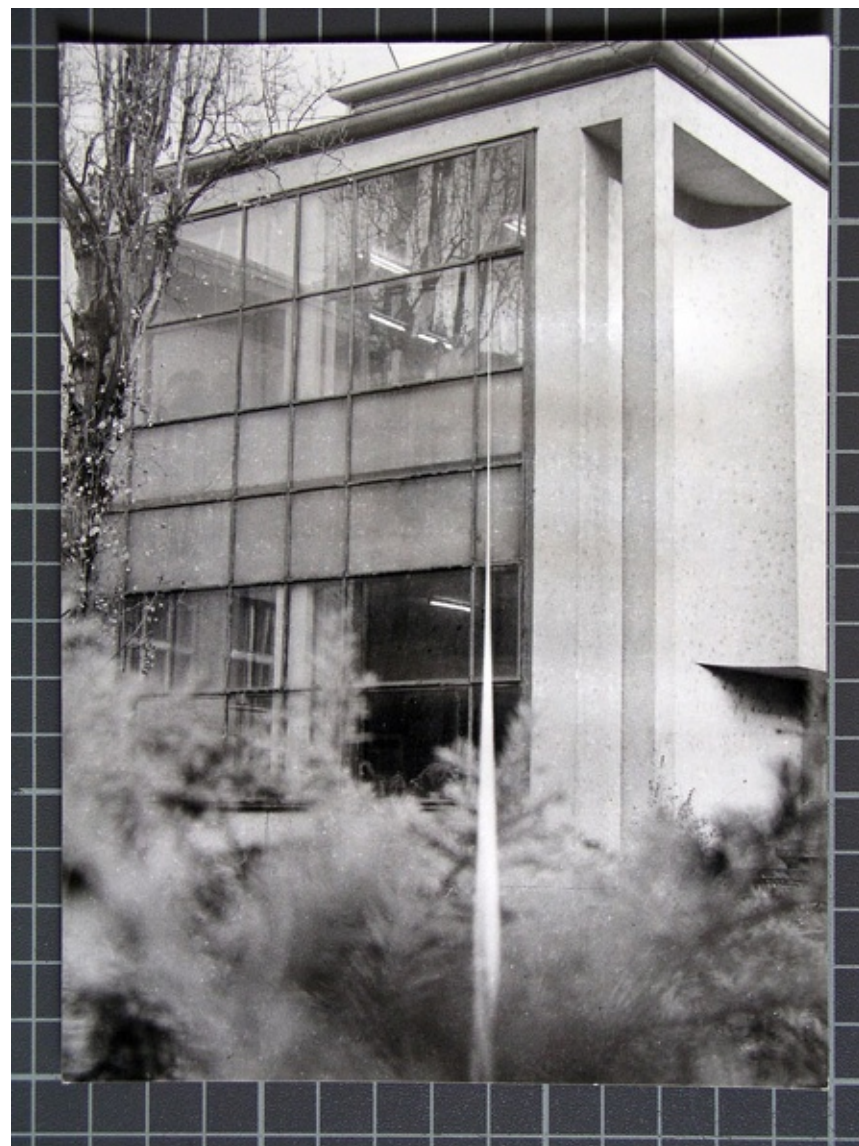
(Václav Magid: Od estetizace politiky k politizaci umění a zpět. Bludný kruh současného „politického umění.“)

KOŘENY ČESKÉHO AKČNÍHO UMĚNÍ

- Haškova Strana mírného pokroku v mezích zákona
 - některé aktivity Devětsilu
 - aranžované fotografie Josefa Váchala a Františka Drtikola
 - Václav Zykmond a Miloš Koreček (Skupina Ra)
 - Vladimír Boudník - „explosionalismus“
 - skupina Šmídrů
 - Křížovnická škola
- akční umění--- bylo neoficiálním uměním, proto jej do roku 1989 bylo možno jej výjimečně spatřit v galeriích

Zorka Ságlová, Někde něco (Seno, sláma), 1969 (kurátor Jindřich Chalupecký)

Dalibor Chatrný, Osmihodinová výstava, 1970 (kurátor: Jiří Valoch)